

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՄՈՒԹԵՂՅԱՆ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՒ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆ*

ԿԻԼԻԿԻԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ
ԼԵՎՈՆ Ա. (1198—1218)

Ա Ր Ծ Ա Ք

259. Օծման դրամ. թողարկված միապետի, Հիսուս-Քրիստոսի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, Լևոն Ռուբենյանին հայոց թագավոր օծելու առթիվ, 1198 թվին, ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ արձանագրությամբ:

260—263. Նույնը, ինչպես նախորդը, օծման դրամ, բայց երկու առյուծների և նրանց միջև խաչի պատկերներով: Չորս հատ, դրվագված տարբեր փորագրության կնիքներով:

264—265. Երկդրամ. թողարկված գահին բազմած հայոց միապետի և դեպի ձախ կանգնած խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԼԵՒՈՆ ԹԳՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ արձանագրությամբ, երկու հատ, դրվագված տարբեր կնիքներով:

266—267. Կես երկդրամյան. նույն պատկերագրությամբ, ինչպես նախորդը, բայց փոքր կշռային ու տրամագծային չափերի: Երկու հատ, տարբեր կնիքներով դրվագված:

268—334. Դրամ. թողարկված գահին բազմած միապետի (հանդիպահայաց, մի ձեռքին խաչ, մյուսին՝ շուշան) և երկու առյուծների ու նրանց միջև խաչի պատկերներով, ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված 67 հատ նույնանման միավորներ:

335—336. Կես դրամ. թողարկված Կիլիկիայում հայոց թագավոր Լևոն Ա-ի և երկու առյուծների պատկերներով, հայերեն արձանագրություններով, ինչպես նախորդները, բայց դրվագված տարբեր կնիքներով, երկու հատ:

Պ Ղ Ի Ն Ճ

337—358. Դանգ. թողարկված Սիս քաղաքում, առյուծի թագազարդ գլխի և երկթև խաչի պատկերներով, ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՍ Ի ՄԻՍ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված 22 նույնանման օրինակներ:

ԶԱԲԵԼ-ՀԵԹՈՒՄ (1226—1271)

Ա Ր Ծ Ա Ք

359—403. Դրամ. թողարկված Զաբել թագուհու և Հեթումի զահակալության տարիներին, մի կողմից թագավոր-թագուհու հանդիպահայաց, ողջ հասակով կանգնած, երկուսը միասին մեկ խաչ բռնած, իսկ մյուս կողմում դեպի աջ քայլող խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆ ԱՅ Է ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված 45 նույնանման օրինակներ:

404—406. Կես դրամ. նույն պատկերագրությամբ, ինչպես նախորդը, դրվագված տարբեր կնիքներով: Երեք նույնանման օրինակներ:

* Ծարուհակված «Էջմիածին» ամսագրի 1976 թվականի № 2-ից: Բնական չափերից պատկերները երկու-երեք անգամ մեծացված են:

407. Դրամ. թողարկված Իկոնիայի սուլթանի Քայ-Քոքադ իբն Քայ-Խուսրաուի անվան արաբատառ գրությամբ և հայոց միապետ Հեթումի ձիավոր պատկերով, շուրջը հայերեն ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ արձանագրությամբ:

408. Դրամ. թողարկված Սիս քաղաքում, մի կողմից Հեթումի ձիավոր պատկերով, շուրջը՝ ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ արձանագրությամբ, իսկ մյուս կողմից սելջուկյան սուլթան Քայ-Խուսրաու իբն Քայկոքադի անվան ու տիտղոսների արաբատառ գրությամբ:

Պ Պ Պ Պ

409—429. Դանգ. թողարկված Սիս քաղաքում, Հեթումի (գաճին բազմած արքայական նշաններով) և հավասարաթև խաչի պատկերներով, ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, նույնանման 21 օրինակներ:

430—435. Քարտեզ. թողարկված Սիս քաղաքում, Հեթումի (ձիավոր) և հավասարաթև խաչի պատկերներով, ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ արձանագրություններով: Վեց նույնանման օրինակներ, դրվագված տարբեր կնիքներով:

436—445. Քարտեզ. թողարկված Սիս քաղաքում, նույն տարիներին, բայց Հեթումի գաճին բազմած տեսքով, հավասարաթև խաչի նշանով, ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ արձանագրություններով: Տասը նույնանման օրինակներ, տարբեր կնիքներով դրվագված:

ԼԵՎՈՆ Բ (1270—1289)

Ա Ր Ծ Ա Ք

446—491. Նոր դրամ. թողարկված ձիավոր միապետի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԼԵՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված նույնանման 46 օրինակներ:

492—494. Կես դրամ. ձիավոր թագավորի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, առանց արձանագրությունների, դրվագված տարբեր կնիքներով, երեք հատ:

Պ Պ Պ Պ

495—504. Քարտեզ. առյուծի և հավասարաթև խաչի պատկերներով, ԼԵՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, տասը հատ:

ՀԵԹՈՒՄ Բ (1289—1306)

Բ Ի Ո Ն

505—508. Պղնձի խառնուրդով փոքրիկ արծաթյա դրամներ, թագավորի հանդիպահայաց պատկերով և հավասարաթև խաչ նշանով, ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, չորս հատ:

Պ Պ Պ Պ

509—513. Քարտեզ. թողարկված միապետի հանդիպահայաց պատկերով և երկթև խաչի նշանով, ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, հինգ հատ:

514—518. Քարտեզ. միապետի ծալապատիկ նստած (ղեկը ձեռքին) պատկերով և հավասարաթև խաչի նշանով, ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, հինգ հատ:

ՍՄԲԱՏ (1296—1298)

Ա Ր Ծ Ա Ք

519—522. Նոր դրամ. թողարկված միապետի (գաճին բազմած) և խաչը պահպանող երկու առյուծների պատկերներով, ՍՄԲԱՏ ԹԱԳՈՐ ՀԱՅՈՑ ԿԱՐՈՐՈՂՈՒԹՔՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, չորս հատ:

Պ Պ Պ Պ

523—530. Քարտեզ. թողարկված ձիավոր թագավորի պատկերով և հավասարաթև խաչի նշանով, ՍՄԲԱՏ ԹԱԳՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ ՔԱՂԱՔ ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, ութ հատ:

ԼԵՎՈՆ Գ (1301—1307)

Ա. ր ծ ա թ

531—539. Թագվորիմ. ձիավոր միապետի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, իմը հատ:

Պ ղ Ի Ա ձ

540—549. Քարտեզ. միապետի (ծալապատիկ նստած) պատկերով և հավասարաթև խաչի նշանով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅ ԾԻՆԵԱԼ Ի ԳԱՂԱ և ջնջված արձանագրություններով, ինչպես նաև երկու անգամ ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱԽՈՐ արձանագրություններով: Տարբեր կնիքներով դրվագված, տասը հատ:

ԱՎԾԻՆ (1308—1320)

Ա. ր ծ ա թ

550—551. Օծման դրամ. թողարկված միապետի (գահին բազմած), ինչպես նաև խաչի և երկու առյուծների պատկերներով, ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ ԿԱՐՈՂՈՒԹՔՆ ԱԾՈՑ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված երկու հատ:

552—560. Թագվորիմ. ձիավոր միապետի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅ. ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻՍ արձանագրությամբ և տարբերակներով: Տարբեր կնիքներով դրվագված, իմը հատ:

561. Թագվորիմ. թողարկված արաբատառ մաշված արձանագրություններով:

Պ ղ Ի Ա ձ

562—567. Փող. միապետի գահին բազմած պատկերով և հավասարաթև խաչի նշանով, ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԼ Ի ԳԱՂԱԳ Ս արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով դրվագված, վեց հատ:

ԼԵՎՈՆ Դ (1320—1342)

Ա. ր ծ ա թ

568—585. Թագվորիմ. ձիավոր միապետի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբեր կնիքներով թողարկված, տասնութ հատ:

Պ ղ Ի Ա ձ

586—597. Փող. միապետի գահին բազմած պատկերով և զարդարուն (հավասարաթև) խաչի նշանով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբերակներ, տասներկու հատ:

ԿԻ (1342—1344)

Ա. ր ծ ա թ

598. Թագվորիմ. ձիավոր միապետի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԿԻ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ ՔԱՂԱՔԸՆ ՍԻ(“) մաշված արձանագրությամբ:

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Գ (1344—1363)

599—613. Թագվորիմ. ձիավոր միապետի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբերակներ, տասնհինգ հատ:

Պ ղ Ի Ա ձ

614—615. Փող. գահին բազմած միապետի պատկերով և հավասարաթև զարդարուն խաչի նշանով, ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ս արձանագրությամբ: Տարբերակներ, երկու հատ:

ԼԵՎՈՆ ԲՈՆԱԿԱԼ (1363—1365)

Ա. ր ծ ա թ

616—624. Թագվորիմ. ձիավոր միապետի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս արձանագրությամբ: Տարբերակներ, իմը հատ:

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Դ (1365—1373)

Ա. ր ծ ա թ

625—638. Թագվորիմ. ձիավոր միապետի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԹԱԳԱՐՈՐ ՀԱՅ ԾԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ արձանագրությամբ: Տարբերակներ, տասնչորս հատ:

ԼԵՎՈՆ Ե (1374—1375)

Ա. ր ծ ա թ ա ղ Ի Ա ձ

639. Բիլոն. միապետի (հանդիպահայաց) պատկերով և հավասարաթև խաչի նշանով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱԽՈՐ ՀԱՅՈՑ արձանագրությամբ:

640—641. Բիլոն. միապետի (հանդիպահայաց) պատկերով և զարդարուն հավասարաթև խաչով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՒԻ ԿԱՐՈՂՈՒԹԲՆ Ա խիստ մաշված արձանագրությամբ: Տարբերակներ, երկու հատ:

Պ Պ Ի Ն Ճ

642—644. Փող, քայլող առյուծի և հավասարաթև խաչի պատկերներով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՒԻՈՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅ մաշված արձանագրությամբ: Տարբերակներ, երեք հատ:

ՀԵՏՈՒՈՒԲԵՆՅԱՆ ԱՐԾԱԹԱՊՂԻՆԶ

645. Բիլոն, ձիավոր թագավորի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, հայերենի մամուլով մաշված արձանագրությամբ:

ԱՆՈՐՈՇ ԿԻԼԻԿՅԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

Ա Ր Ծ Ա Ք

646—647. Դրամ. ձիավորի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՒԻՈՐ մաշված արձանագրությամբ: Տարբերակներ, երկու հատ:

648. Դրամ. առյուծի և հավասարաթև խաչի պատկերներով, խիստ մաշված արձանագրությամբ:

649—651. Խիստ մաշված Միջնաբերդի և հավասարաթև խաչի պատկերներով, անընթեռնելի արձանագրությամբ: Տարբերակներ, երեք հատ:

652. Դրամ. ձիավոր թագավորի և խաչակիր առյուծի պատկերներով: Մաշված հայտառ արձանագրությամբ:

653—654. Քարտեզ. ձիավոր թագավորի և խաչակիր առյուծի պատկերներով, խիստ մաշված, անընթեռնելի հայերեն արձանագրություններով: Տարբերակներ, երկու հատ:

ԻՐԱՆԱԿԱՆ ԾԱՀԵՐԻ ԴՐԱՄՆԵՐ

ԿԱԶԱՐՅԱՆՆԵՐ

Ո Ա Կ Ի

655. Թուման. Ֆաթիա Ալի շահի անունով, թողարկված Քաշանում հիջրայի 1236 թվականին:

656. Կես թուման. Մուհամմեդ Հասան խանի անունով, թողարկված Թավրիզում 1750—1770 թվականներին:

ՍԵՖՅԱՆՆԵՐ

Ա Ր Ծ Ա Ք

657. Աբասի. շահ Աբբաս 2-րդի անունով, թողարկված 1642—1667 թվականներին:

658. Աբասի. շահ Հուսեյնի անունով, մաշված անընթեռնելի պարսկերեն արձանագրություններով, թողարկված 1783—1786 թվականներին:

659. Աբասի. շահ Հուսեյնի անունով, ջրնջված արձանագրություններով, թողարկված Երևանում 1783—1786 թվականներին:

660. Աբասի. շահ Հուսեյնի անունով, ջրնջված արձանագրություններով, թողարկված Թավրիզում:

ԱՖՇՈՒՐՅԱՆՆԵՐ

Ա Ր Ծ Ա Ք

661. Նադիրի, Նադիր շահի անունով, թողարկված Թավրիզում հիջրայի 1157 թ.:

ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

Պ Պ Ի Ն Ճ

662. Ֆուլուս. արևի պատկերով և պարսկերեն արձանագրությամբ, թողարկված Երևանում 17-րդ դարում:

663. Ֆուլուս. սիրամարգի պատկերով և պարսկերեն արձանագրությամբ, թողարկված Երևանում 17-րդ դարում:

664. Ֆուլուս. առյուծի պատկերով և պարսկերեն արձանագրությամբ, թողարկված Երևանում 17-րդ դարում:

665. Ֆուլուս. կապի պատկերով, պարսկերեն մաշված գրությամբ, թողարկված Երևանում 17—18-րդ դարերում:

666—667. Ֆուլուս. փղի պատկերով և պարսկերեն արձանագրությամբ, թողարկված Երևանում 17—18-րդ դարերում:

668. Ֆուլուս. լորիկի պատկերով, մաշված պարսկերեն արձանագրությամբ, թողարկված Երևանում 17—18-րդ դարերում:

669. Ֆուլուս. հովազի պատկերով և պարսկերեն արձանագրությամբ, թողարկված Երևանում հիջրայի 1122 թ. (=մ. թ. 1710—1711 թվականներին):

670. Ֆուլուս. առյուծի և աղվեսի պատկերներով, պարսկերեն արձանագրությամբ, թողարկված Երևանում հիջրայի 1123 թ. (=մ. թ. 1711—1712 թվականներին):

671. Ֆուլուս. պարսկերեն մաշված արձանագրությամբ, թողարկված Նախճավանում 18-րդ դարի սկզբին:

672. Ֆուլուս. ոչխարի պատկերով և պարսկերեն մաշված արձանագրությամբ, թողարկված Նախճավանում 18-րդ դարի սկզբին:

673—675. Ֆուլուս. առյուծի և արևի պատկերներով, պարսկերեն ջնջված արձանագրությամբ, թողարկված Իրանում

ՀԱՅՈՑ «ԱՐՔԱՅԻՑ ԱՐՔԱ» ՄԵԾՆ ՏԻԳՐԱՆԻ ԴԻՄԱՔԱՆԴԱԿԸ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՄԱՅՐ
ԴԻՑՈՒՀՈՒ ՊԱՏԿԵՐԸ ԱՐԾԱԹՅԱ ԴՐԱՄԻ ՎՐԱ (Մ. թ. Ա. Ա. դար)

ԿԻԼԻԿԻԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԾԱԹՅԱ ԴՐԱՄ, ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ԼԵՎՈՐ
ՌՈՒԲԵՆՅԱՆԻ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ (1198—1219)

18-րդ դարի սկզբին: Երեք հատ, տարբեր փորագրության կնիքներով դրվագված օրինակներ:

ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ
Ո ս կ ի

676. Կես ֆունդուլի. սուլթան Աբդ-ալ-Համիդի անվան և տիտղոսների արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Եգիպտոսում հիշրայի 1187 թ. (=մ. թ. 1773—1774 թվականներին):

Ա թ ծ ա թ

677. Ղուրուշ. Մուստաֆա 2-րդ սուլթանի անվան և տիտղոսների արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Կ. Պոլսում 1109 թ. (=մ. թ. 1697—1698 թթ.):

678—679. Ղուրուշ. Ահմեդ 3-րդ սուլթանի անվան և տիտղոսների արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Կ. Պոլսում հիշրայի 1115 թ. (=մ. թ. 1703—1704 թվականներին): Երկու տարբեր կնիքներով դրվագված օրինակներ:

680. Օնիկ. Ահմեդ 3-րդ սուլթանի անվան և տիտղոսների արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Թիֆլիսում 1703—1730 թվականներին:

681. Ղուրուշ. Մահմուդ 1-ին սուլթանի ստորագրության դրոշմով և նրա տիտղոսների արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Կ. Պոլսում հիշրայի 1143 թ. (=մ. թ. 1770—1771 թթ.):

682. Ղուրուշ. Մուստաֆա 3-րդ սուլթանի անվան և տիտղոսների արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Իսլամբուլում հիշրայի 1171 թ. (=մ. թ. 1757—1758 թթ.):

683—884. Ղուրուշ. Սելիմ 3-րդ սուլթանի ստորագրության դրոշմով և նրա տիտղոսների արաբերեն արձանագրությամբ. թողարկված Իսլամբուլում հիշրայի 1203 թ. (=մ. թ. 1788—1789 թթ.):

685—686. Ղուրուշ. Աբդ-ալ-Ազիզ սուլթանի ստորագրության դրոշմով և նրա անվան արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Կ. Պոլսում հիշրայի 1277 թ. (=մ. թ. 1860—1861 թթ.):

687. Ղուրուշ. Աբդ-ալ-Ազիզ սուլթանի ստորագրության դրոշմով և արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Կ. Պոլսում հիշրայի 1293 թ. (=մ. թ. 1876 թ.):

Պ ի ն ձ

688. Բեշլիկ. Մահմուդ 2-րդ սուլթանի ստորագրության դրոշմով և արաբերեն արձանագրությամբ, թողարկված Կ. Պոլ-

սում հիշրայի 1223 թ. (= մ. թ. 1808—1809 թթ.):

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ
Ո ս կ ի

689. Չերվոնց. Պավել 1-ինի անունով և հավասարաթև խաչի նշանով, ռուսերեն քառատող արձանագրությամբ, թողարկված 1797 թ.:

Ա թ ծ ա թ

690. Ռուբլ. Աննա Իվանովնայի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1733 թ.:

691. Պոլուպոլտինցիկ. Ելիզավետա Պետրովնայի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1747 թ.:

692—693. Գրիվենցիկ. Ելիզավետա Պետրովնայի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1747 թ.: Երկու տարբեր կնիքներով դրվագված օրինակներ:

694. Ռուբլ. Ելիզավետա Պետրովնայի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1753 թ.:

695—696. Պոլուպոլտինցիկ. Ելիզավետա Պետրովնայի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1756 թ., երկու հատ:

697. Պոլուպոլտինցիկ. Ելիզավետա Պետրովնայի պատկերով, թողարկված 1758 թ.:

698. Գրիվենցիկ. Ելիզավետա Պետրովնայի պատկերով, թողարկված 1756 թ.:

699. Գրիվենցիկ, Ելիզավետա Պետրովնայի պատկերով, բայց ջնջված թվականով:

700. Պոլուպոլտինցիկ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1766 թ.:

701. Պոլուպոլտինցիկ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1768 թ.:

702. Ռուբլ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1775 թ.:

703. Պոլուպոլտինցիկ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1777 թ.:

704. Պոլուպոլտինցիկ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1780 թ.:

705. Ռուբլ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1782 թ.:

706. Պոլուպոլտինցիկ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով և կալսության զինանշանով, թողարկված 1783 թ.:

707. Ռուբլ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով, նրա անվան ու տիտղոսների արձանագրությամբ, կայսրության զինանշանով, թողարկված 1786 թ.:
708. Գրիվեննիկ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով, նրա անվան ու տիտղոսների ուսերեն արձանագրությամբ, թողարկված 1787 թ.:
709. Պոլուպոլտիննիկ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով, նրա անվան և տիտղոսների արձանագրությամբ, կայսրության զինանշանով, թողարկված 1792 թ.:
- 710—712. Պոլուպոլտիննիկ. Եկատերինա 2-րդի պատկերով, կայսրության զինանշանով, ուսերեն արձանագրությամբ, առանց թվականի, թողարկված 1762—1796 թվականներին, երեք հատ:
713. Ռուբլ. Ալեքսանդր 1-ինի անունով և կայսրության զինանշանով, թողարկված 1818 թ.:
714. Հիսուն կոպեկ. Նիկոլայ 2-րդի պատկերով և կայսրության զինանշանով, թողարկված 1899 թ.:

Պ Ղ Ի Ն Ա

715. Դենգա, թագակիր երկգլխանի արծվի պատկերով, թողարկված 1781 թ.:
716. Պոլուշկա. թագակիր երկգլխանի արծվի պատկերով, թողարկված 1786 թ.:
717. Կոպեչկա. Եկատերինա 2-րդի անունով, թողարկված Սիբիրում 1776 թ.:
718. Երկու կոպեկ. Պավել 1-ինի անվան սկզբնատառերի խոշոր գրությամբ և կայսրական թագի պատկերով, թողարկված 1798 թ.:

ՎՐԱՑԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

Պ Ղ Ի Ն Ա

719. Վրացերեն և արաբերեն արձանագրություններով, Բագրատունյաց տոհմի նշանով, Թամար թագուհու և նրա ամուսնու՝ Դավիթ Սուլանի անունների կրճատ գրերով, թողարկված քրոնիկոնի 420 (=մ. թ. 1200) թ.: Կրկնադրոշմ օրինակ:
- 720—723. Վրացերեն և արաբերեն արձանագրություններով, Թամար թագուհու և նրա ամուսնի Դավիթ Սուլանի անուններով, Բագրատունյաց տոհմական նշանով, թողարկված Վրաստանում քրոնիկոնի 420 (=մ. թ. 1200) թ.: Չորս տարբեր կնիքներով դրվագված օրինակներ:

Ա Ր Ծ Ա Յ

724. Աբասի. պարսկերեն արձանագրություններով, առանց անունի, թողարկված Թիֆլիսում հիջրայի 1183 (=մ. թ. 1769—1770) թվականներին:
725. Կես մարշիլ (Էքսլուաորիանի). պարսկերեն արձանագրություններով, առանց իշխանական անունի արձանագրության, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1183 թ.:
726. Աբասի. պարսկերեն արձանագրություններով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1184 թ. (=մ. թ. 1770—1771 թթ.):
727. Աբասի. պարսկերեն արձանագրությամբ, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1189 թ.:
728. Աբասի. պարսկերեն արձանագրությամբ, առանց իշխանական անունի, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1190 թ.:
- 729—730. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1191 թ., երկու հատ:
731. Աբասի. նույն տվյալներով, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1192 թ.:
732. Աբասի. պարսկերեն արձանագրություններով, առանց իշխանական անունի, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1193 թ.:
- 733—734. Աբասի. պարսկերեն արձանագրություններով, առանց իշխանական անունների, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1194 թ., երկու հատ:
735. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1195 թ.:
736. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1200 թ. (=մ. թ. 1784—1785 թթ.):
737. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդները, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1201 թ.:
- 738—739. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդները, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1202 թ., երկու հատ:
- 740—741. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդները, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1203 թ.:
742. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1204 թ.:
- 743—744. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1205 թ., երկու հատ:
- 745—746. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիջրայի 1207 թ., երկու հատ:

ԿԻԼԻԿԻԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԾԱԹՅԱ ԴՐԱՄ, ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ՋԱԲԵԼ
ԹԱԳՈՒՀՈՒ ԵՎ ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՎՈՐԻ ԳԱՀԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ (ԺԳ ԴԱՐ)

ՄՈՆԳՈԼԱԿԱՆ ԱՐԾԱԹՅԱ ԴՐԱՄ, ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԱՂՈԹՔԻ «ՅԱՆՈՒՆ ՀՕՐ, ԵՒ
ՈՐԴՈՑ, ԵՒ ՀՈԳԻՈՅՆ ՍՐԲՈՑ. ՄԻԱԿ ԱՍՏՈՒԱԾ» ԱՐԱՔԵՐԵՆ ԱՐՋԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ
ԵՎ ԽԱՉԻ ՆՇԱՆՈՎ, ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ԺԳ ԴԱՐԻ ՎԵՐՋԵՐԻՆ

ՀԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՊԱՏԿԵՐԸ ԲՅՈՒՋԱՆ-
ԴԱԿԱՆ ՈՍԿՅԱ ԴՐԱՄԻՎՐՍ, ԴՐՎԱԳՎԱԾ
ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Ը ԿԱՅՍԵՐ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒ-
ԹՅԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ (1025—1028)

ԿԻԼԻԿԻԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԾԱԹՅԱ ԴՐԱՄ, ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ԼԵՎՈՐ
ՌՈՒԲԵՆՅԱՆԻ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԻ-
ՆԵՐԻՆ (1198—1219)

ԲՅՈՒՋԱՆԴԱԿԱՆ ՈՍԿՅԱ ԴՐԱՄ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Ժ ԴՈՒԿԱՍ ԿԱՅՍԵՐ (1059—1067)
ԵՎ ՀԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ

747. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիշրայի 1209 թ.:

748—749. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիշրայի 1210 թ.:

750—751. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիշրայի 1211 թ., երկու հատ:

752—753. Աբասի. նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում հիշրայի 1213 թ., երկու հատ:

754—762. Աբասի. պարսկերեն արձանագրություններով, առանց իշխանավորի անվան, նույն տվյալներով, ինչպես նախորդը, թողարկված Տիֆլիսում, չնշված թվականով, ինը հատ:

Պ Պ Ի Ն Ճ

763. Կես աբասի. վրացերեն և պարսկերեն արձանագրություններով, ինչպես նաև ռուսական կայսրության զինանշանի պատկերով, թողարկված Տիֆլիսում հիշրայի 1202 թ.:

ՌՌԻՍ-ՎՐԱՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

Ա Ր Ծ Ա Յ

764—765. Երկու աբասի. վրացերեն գրերով, քաղաքի աշտարակաձև թագի պատկերով, թողարկված Տիֆլիսում 1819 թ., երկու հատ:

766—767. Աբասի. վրացերեն արձանագրությամբ, թողարկված Տիֆլիսում 1819 թ., երկու հատ:

768—769. Երկու աբասի. վրացական արձանագրություններով, թողարկված Տիֆլիսում 1831 թ., երկու հատ:

770—771. Աբասի. վրացական արձանագրություններով, թողարկված Տիֆլիսում 1831 թ., երկու հատ:

772—773. Կես աբասի. վրացական արձանագրություններով, թողարկված Տիֆլիսում 1831 թ., երկու հատ:

774. Երկու աբասի. վրացական արձանագրություններով, թողարկված Տիֆլիսում 1832 թ.:

Պ Պ Ի Ն Ճ

775. Քսան փուլ. վրացերեն գրերով, «Թբիլիսի» անունով և քաղաքի աշտարակաձև թագի պատկերով, թողարկված Տիֆլիսում, առանց թվականի հիշատակության:

ԱՐԵՎՄՏԱԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

Ո ս կ ի

776. Դուկատ. Հիսուս-Քրիստոսի պատկերով և լատիներեն գրություններով, թո-

ղարկված Վենետիկում 14-րդ դարում:
777. Դուկատ. Հիսուս-Քրիստոսի և դուքս Լյուդովիկոսի պատկերներով, ինչպես նաև լատիներեն արձանագրություններով, թողարկված Վենետիկում 14-րդ դարի վերջին:

778. Մեդալիոն. կայսր Լեոպոլդոսի և միապետության զինանշանի պատկերներով, ինչպես նաև լատիներեն արձանագրություններով, թողարկված Ավստրիայում 1705 թ.:

Ա Ր Ծ Ա Յ

779. Տալեր. Մավրիկիոսի և նրա դքսության զինանշանի պատկերներով, թողարկված Սաքսոնիայում 1548 թ.:

780. Տալեր. միապետի և թագավորության զինանշանի պատկերներով, թողարկված Բելգիայում 1648 թ.:

781. Դուկատ. Հիսուս-Քրիստոսի պատկերով և լատիներեն արձանագրությամբ, թողարկված Վենետիկում 14—15-րդ դարերում:

782. Դուկատ. Անտոնիո Վենետցոյի և Հիսուս-Քրիստոսի պատկերներով, թողարկված Վենետիկում 1382—1400 թվականներին:

783. Տալեր. Իոհան Ալբերտոսի պատկերով և նրա իշխանության զինանշանով, թողարկված Գերմանիայում 1549 թ.:

784. Գրոշ. Սիգիզմունդ 3-րդ թագավորի պատկերով և նրա իշխանության զինանշանով, թողարկված Լեհաստանում 1624 թ.:

785. Տալեր. Մանսֆելդի իշխանության զինանշանի և գրահավոր ձիավորի պատկերներով, թողարկված 1663 թ.:

786. Տալեր. Մաքսիմիլիանի պատկերով և Բավարիայի ու Պրուսիայի իշխանության զինանշանով, թողարկված 1614 թ.:

787. Տալեր. Գեորգ Վիլհելմ 5-րդի պատկերով և Բրանդենբուրգի հերցոգության զինանշանով, թողարկված 1623 թ.:

788. Տալեր. Ֆրիդրիկոս թագավորի և Պրուսիայի զինանշանի պատկերներով, թողարկված 1752 թ.:

789. Տալեր. Մարիա-Թերեզայի և Ավստրո-հունգարիայի միապետության զինանշանի պատկերներով, թողարկված 1780 թ.:

790. Լիվրա. Լյուդովիկոս 14-րդի պատկերով և նրա անվան ու տիտղոսների լատիներեն արձանագրություններով, թողարկված Ֆրանսիայում 1691 թ.:

791. Ֆրանկ. Լյուդովիկոս 15-րդի անունով և միապետության զինանշանի պատկե-

- րով, թողարկված Ֆրանսիայում 1726 թ.:
792. Ֆրանկ. Լյուդովիկոս 16-րդի պատկերով, ցրա անվան և տիտղոսների լատիներեն արձանագրություններով, թողարկված Ֆրանսիայում:
793. Ութ ութալ. Կառլոս 4-րդի և միապետության զինանշանի պատկերներով, ինչպես նաև լատիներեն արձանագրություններով, թողարկված Իսպանիայում 1793 թ.:
794. Ութ ութալ. Կառլոս 4-րդի և ցրա միապետության զինանշանի պատկերներով, լատիներեն արձանագրություններով, թողարկված Իսպանիայում 1794 թ.:
- 795—796. Ութ ութալ. Կառլոս 4-րդի և ցրա զինանշանների պատկերներով, նույն արձանագրություններով, ինչպես նախորդը, թողարկված Իսպանիայում 1797—1799 թթ., երկու հատ:
797. Տալեր. Էռնեստ Ավգուստ 5-րդի պատկերով և ցրա իշխանապետության զինանշանով, թողարկված Հաննովերում 1842 թ.:

Պ Պ Ի Ն Ը

798. Պեննի. բրիտանական կայսր Գեորգ 3-րդի պատկերով և ցրա անվան ու տիտղոսների լատիներեն արձանագրությամբ, թողարկված 1797 թ.:
799. Ութ մարավեղիս. Իզաբելա թագուհու և միապետության զինանշանի պատկերով, լատիներեն արձանագրությամբ, թողարկված Իսպանիայում 1844 թ.:
800. Պեննի. Վիկտորիա թագուհու և գեներալ Թոմի պատկերներով, թողարկված Բրիտանական Կայսրության կողմից 1816 թ.:
801. Պեննի. Վիկտորիա թագուհու և ծովերի դիցուհու պատկերներով, թողարկված Բրիտանական Կայսրության կողմից 1877 թ.:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

Ա Ր Ծ Վ Յ

- 802—803. Դոլլար. դիցուհու և թևատարած արծվի պատկերներով, թողարկված ԱՄՆ-ում 1878 թ.:

804. Դոլլար. նույն պատկերագրությամբ, ինչպես նախորդը, թողարկված ԱՄՆ-ում 1888 թ.:
805. Կես պեննի. Մոնրեալի դրամատան պատկերով, թողարկված Կանադայում 1844 թ.:
806. Սոլի. Պերուի Հանրապետության զինանշանով, թողարկված 1870 թ.:
807. Հիսուն սենտ. հանրապետության զինանշանների պատկերներով, թողարկված Մեքսիկայում 1875 թ.:
808. Հիսուն սենտ. թևատարած արծվի և արդարադատության պատկերներով, թողարկված Մեքսիկայում 1877 թ.:
809. Մեկ սոլ. հանրապետության զինանշանով, թողարկված Պերուում 1870 թ.:
810. Հիսուն սենտ. Արտիգասի պատկերով, թողարկված Ուրուգվայում 1917 թ.:
811. Քատորդ դոլլար. կառավարության նախագահի և պետության զինանշանի (թևատարած արծվի) պատկերներով, թողարկված ԱՄՆ-ում 1967 թ.:
812. Սենտ. թողարկված ԱՄՆ-ում 1849 թ.:
813. Սենտ. թողարկված ԱՄՆ-ում 1815 թ.:
814. Սենտ. թողարկված ԱՄՆ-ում 1853 թ.:
815. Կես պեննի. Ունտոն և առատության դիցուհու պատկերներով, թողարկված Կանադայում 1852 թ.:
816. Պեննի. Առատության զույգ եղջյուրների և ձիավոր ռազմիկի պատկերներով, թողարկված Կանադայում 1854 թ.:
817. Սենտ. Լիմկոլդի պատկերով, թողարկված ԱՄՆ-ում 1941 թ.:
818. Պեննի. հանրապետության նախագահի և հովազի պատկերներով, թողարկված Ուրուգվայում 1942 թ.:
819. Հիսուն սենտ. հանրապետության նախագահի պատկերով, թողարկված Ուրուգվայում 1943 թ.:
820. Մեկ իեն. ծագող արևի երկրին բնորոշ ճշմանագրերով, թողարկված Ճապոնիայում 1912 թ.:
- 821—831. Ուշ միջնադարյան, նոր ու նորագույն ժամանակների եվրոպական, ամերիկյան և արևելյան (արծաթ, բրոնզ, միկել, պղինձ) դրամներ, թողարկված 18—19-րդ դարերում:

